

Hos Norrlandspall kontrolleras och repareras pallarna vid behov. Så får de en stämpel på att de är godkända som byggpallar.

Retursystem Byggpall visar att återbruk visst kan fungera

Förr hade pallarna inget större värde, så många kastades bort och eldades upp. Det är inte så länge sedan.

SÅ FICK NÅGON en idé.

– När projektet startade för drygt tjugo år sedan var det mot bakgrund av att hanteringen av pallar var mycket rörig, till och med kriminell i form av svarta affärer och hade lite vilda västern över sig. Mycket kastades och brändes upp och stora värden gick till spillo.

Branschen bestämde sig för att det var dags att ta tag i det hela.

Den som berättar detta är Ulf S Gustafsson, ordförande i Styrgruppen för Retursystem Byggpall som är byggbranschens eget system för lastpallar.

– Det startade som ett projekt med finansiering från byggsektorn och SBUF, fortsätter han. Vi ville utveckla ett nytt koncept utifrån ett logistik-tänkande. Kan vi skapa ett system som fungerar bättre?

Tre branschgrupper står bakom initiativet:

Byggmaterialhandlarna, Byggmaterialindustrierna och Byggföretagen. Dessa tre utgör Retursystem Byggpalls styrgrupp där Ulf är ordförande. Det är en väl fungerande samarbetsform.

– Styrgruppens representanter är i allmänhet vd för någon av branschorganisationerna och någon från deras medlemsföretag

vilket flätar ihop hela byggsektorn. Det har rullat på sedan dess utan att någon sett behov av att ändra strukturen.

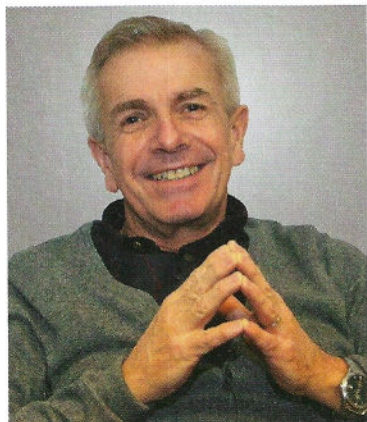
Med Ulfs bakgrund som tidigare vd för branschorganisationen Byggmaterialhandlarna blev han ett naturligt val till att leda arbetet i Styrgruppen.

Enhetlig prissättning där man alltid får tillbaka en retur-pant, oavsett vilket skick pallarna är i, har ökat motivationen till åter-

BYGGPALLENS KRETSLOPP

Retursystem Byggpall har utvecklats tillsammans av materialproducenter, byggvaruhandeln och byggföretagen med det gemensamma intresset att skapa en enklare, billigare och miljömässigt bättre pallhantering. Byggpallar finns i EUR-formatet 1200x800 mm och halvpallsformatet 800x600 mm.

Norrlandspall är det företag som har i uppdrag att leverera kvalitetskontrollerad byggpall till byggbranschen. Företaget ansvarar även för hämtning, kvalitetsbedömning och återköp av pallarna hos slutanvändaren. Den huvudsakliga verksamheten är handel och reparation av lastpallar och pallkragar. Företaget arbetar rikstäckande och har palldepåer från Helsingborg i söder till Umeå i Norr.

Ulf S Gustafsson.

bruk, förklarar han vidare.

– En pall inom byggsektorn har inte samma hygienkrav som en pall inom livsmedelssektorn. Där klassas pallarna ned efter ett antal rutter och minskar i värde. En sådan lösning blir onödigt dyr om den används inom byggsektorn och därför har vi ett system där

de inte klassas ned. Den stora fördelen med Byggpallen är att pantvärdet inte påverkas av den tuffa hanteringen ute på en byggarbetsplats. När vi fyller på systemet med pallar så använder vi godkända EUR-pall som märks om till Byggpall. Alla pallar som returneras till systemet genomgår en noggrann sortering och vid behov reparation innan den skickas ut till kund igen.

Det är mer sofistikerat än man kanske föreställer sig.

– Går man på studiebesök hos någon av depåerna där man samlar in pallar, ser man ett rullande band med robotar och andra avancerade hjälpmedel för att kontrollera dem och reparera upp dem vid behov. Så får de en stämpel på att de är godkända som byggpallar.

En byggpall kostar 197 kr för leverantören.

– När denne levererar till byggaren eller materialhandlaren så debiterar han 197 kr. Det kostar alltså inget för leverantören. När byggaren eller handlaren använt pallen och ska skicka tillbaka den, får denne 160 kr i pant. 37 kronor hamnar i systemet och finansierar det.

När man ser värdet i pallen stimulerar det till att man bemödar sig om att returnera den, poängterar han.

– Har du dessutom minst 85 pallar är det fraktfritt. Även mindre volymer går utmärkt att skicka för 200 kr i fraktkostnad. Det är enkelt, ett telefonnummer och rak prissättning. Tidigare var ett av de större problemen nerklassning av pallar. Både förr och nu finns leverantörer som har egna pallsystem och de erbjuder

också retur. Men då uppstår ofta ett ifrågasättande från leverantören att den här pallen är smutsig eller trasig så det är krånglig hantering.

– Hos oss är förutsättningen att pallen kan vara i hur dåligt skick som helst för att du ska få dina 160 kr i pant. Helt klart är att enkelheten i detta är motiverande.

Idag är återanvändningsgraden ungefär 70 procent. Den har fluktuerat något upp och ner. Under pandemin uppstod en extrem pallbrist i hela Europa. Det utlöste en febril jakt på pallar, berättar Ulf vidare:

I sådana lägen blir det utmaningar. Vi fick justera panten uppåt och det lugnade ner sig. Men jag tror det är svårt att nå högre återanvändningsgrad då en del av byggpallarna används i exportflöden.

Skulle en ökad standardisering kunna hjälpa till?

– Bristen på enhetlighet är ett av hindren för att få in alla materialleverantörer inom byggsektorn. Många företag har avtal med Retursystem Byggpall, men efterlevnad till hundra procent är svårt att realisera. Behoven varierar. Retursystem Byggpall omfattar 1,5 miljoner pallar inkl halvpallar. Lasterna kan vara stora och skrymmande så det finns behov av specialpallar och så vidare. Men du har säkert åtminstone delar att ditt byggmaterial på Byggpall.

– I vårt system har vi en garanti att kunden alltid får det antal pallar som efterfrågas. Under bristen 2022 fick nyproducerade pallar tillföras systemet.

– Man ser en tydlig trend i vårt arbete inom styrgruppen och den större marknadsgruppen. Där har det skett en förändring under åren. När det tidigare oftast var inköpschefer som representerade dessa företag, så är det nu alltmer miljömänniskor. Så frågan har hamnat på ett annat bord.

– Det är väldigt intressant. Så om vi använt enkelheten och ekonomin som huvudargument när vi presenterat oss så kan vi nu framhålla miljövinster som den stora finessen med systemet.

Den kommersiella aktören i Retursystem Byggpall är Norrlandspall som har det operativa uppdraget och som också handlar med andra begagnade pallar. Alltså inte bara byggpallar.

– Privatpersoner kan åka till närmaste återvinningscentral som tar hand om pallarna och säljer tillbaka till retursystemet.

Mats Thorén

Innerdörrar
~ ett hantverk från Dalarna ~

LEKSANDS
DÖRREN
1959

www.leksandsdorren.se